

Letnik 1916.

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos XXIX. — Izdan in razposlan 29. dne februarja 1916.

Vsebina: (Št. 55 in 56.) 55. Ukaz, s katerim se za dobo, dokler trajajo izredne razmere, ki jih je povzročila vojna, poskrbuje za obratovanje gozdnih in obrtnih podjetij, ki imajo opraviti s podelovanjem in uporabljanjem gozdnih pridelkov. — 56. Ukaz, s katerim se dopolnjuje ministrstveni ukaz z dne 15. septembra 1915. l. o prometu z lanom.

55.

**Ukaz poljedelskega ministra v po-
razumu z ministrom za notranje
stvari, s trgovinskim ministrom
in pravosodnim ministrom z dne
23. februarja 1916. l.,**

s katerim se za dobo, dokler trajajo izredne razmere, ki jih je povzročila vojna, poskrbuje za obratovanje gozdnih in obrtnih podjetij, ki imajo opraviti s podelovanjem in uporabljanjem gozdnih pridelkov.

Na podstavi cesarskega ukaza z dne 10. oktobra 1914. l. (drž. zak. št. 274) se ukazuje nastopno:

§ 1.

Ako se zaradi vojnih dogodkov, ker je odsojen posestnik ali obdelovalec, ali iz drugih vzrokov ustavi gospodarstvo v gozdih ali obratovanje gozdarstvenih ali obrtnih naprav in podjetij za podelovanje in uporabljanje gozdnih pridelkov ali se ne vodi tako, kakor ustreza tuzemskim interesom, more politično deželno oblastvo za

tako podjetje na njegove stroške in nevarnost postaviti upravnika obrata po naslednjih določilih.

Upravnik obrata se more postaviti brez postopanja in brez navedbe razlogov.

§ 2.

Za upravnike obratov se morejo postavljati le osebe, ki poznajo opravila, kolikor je potrebno za vodstvo njim izročeni opravil, in ki so zanesljivi. Ako se naj upravniku obrata izroči gozdno gospodarstvo, mora ustrezati veljajočim predpisom gozdnega zakona gledé gospodarskih oskrbnikov (§ 22 gozdnega zakona).

Služba upravnika obrata se more odkloniti le iz znatnih razlogov.

§ 3.

Upravnika obrata je z obljubo zavezati, da bo vestno izpolnjeval izročene mu dolžnosti — ako ne pripada stanu državnih uradnikov.

Ako je podjetje vpisano v trgovinski vpisnik, mora politično deželno oblastvo ukreniti vpis v vpisnik, da se je postavil upravnik obrata.

§ 4.

Upravnik obrata mora ukreniti vse odredbe, ki služijo za redno in koristno vodstvo izročnega mu obrata, zlasti naredbe, ki so potrebne za do- bivanje in uporabljanje gozdnih pridelkov.

Pooblastilo upravnika obrata se razteza na opravila in pravna dejanja, oznamljena v členu 47, odstavka 1 in 2, trg. zak.

Upravnik obrata mora voditi opravila pod- rejnih mu podjetij s skrbnostjo rednega trgovca. Dolžen je molčati in ohraniti tajne razmere in obratne uredbe, za katere izv.

§ 5.

Za odredbe, ki so izven navadnega opravi- nega obrata, zlasti za sklepanje pogodb, ki segajo čez uporabljanje normalnega letnega donosa, po- trebuje upravnik obrata odobrenja političnega de- želnega oblastva.

Dokler je postavljen upravnik obrata, miruje pravica zastopanja vsakega pooblaščenca ter vo- diteljev in nameščencev.

Upravnik obrata mora podpisovati tako, da dodaja firmi svoje ime s pristavkom „Upravnik obrata“.

§ 6.

Ako je združeno z gozdno posestjo ali pod- jetjem izvrševanje določenih pravic (lovskih, ribar- skih pravic, obrtnih pravic i. dr.), gre upravniku obrata tudi izvrševanje teh pravic.

§ 7.

Nadzorno in delovno osebje, kar ga je v obratu, je postavljeno pod vodstvo upravnika obrata in se mora pokoriti njegovim zaukazom. Gledé odpovedi in odpuščanja teh oseb stopi upravnik obrata v posestnikove pravice.

Ako ni osebja, ki je potrebno za vzdrževanje obrata, ali ga ni v zadostnem številu, mora uprav- nik obrata po možnosti skrbeti, da se nastavi.

§ 8.

Podrejene osebe (§ 7) so nasproti uprav- niku obrata dolžne dajati pojasnila v vseh stvareh, ki so v zvezi z obratom.

Dolžnost dajati pojasnila je naložena tudi vsem osebam, ki so bile prej nameščene ali so delovale v obratu.

§ 9.

Upravnik obrata ima pravico do povračila izdatkov v gotovini in do primerne odškodnine za svoje delovanje. Višino teh zneskov določi poli- tično deželno oblastvo.

Država ne jamči za poslovanje upravnika obrata in za poplačilo njegovih zahtev.

§ 10.

Upravnik obrata je dolžen dajati račun. Račun je predložiti političnemu deželnemu oblastvu, ako se ne odredi drugače, kadar se postavi upravnik, vsako leto, vsekakor pa po končani upravi obrata.

Politično deželno oblastvo mora popreskusiti račun računsko in tehniško. Kake stroške, ki ne- izogibno nastanejo iz popreskušnje, je založiti iz obrata.

§ 11.

Podjetja, ki so v posesti inozemcev in za katera se je postavil upravnik obrata, morejo po njem uveljavljati zasebnopravne zahteve na so- dišču, ne da bi bila vezana na dokaz vzajemnosti.

§ 12.

Imetnik podjetja ali na podjetju udeležena oseba more zahtevati odškodnino zoper upravnika obrata le z odobrenjem političnega deželnega oblastva. Odobrenje je podeliti, ako se je po krivdi kršila dolžnost.

Zoper podelitev ali odreko odobrenja je ne- dopustna vsaka pritožba. Kolikor se ne podeli odobrenje, je tudi pravna pot nedopustna.

§ 13.

Upravnik obrata je pod nadzorstvom politič- nega deželnega oblastva in je vezan na njegova ukazila. Politično deželno oblastvo more upravnika

obrata odstaviti od njegovega poslovanja in postaviti drugega.

Upravnika obrata je odstaviti tudi na njegov predlog, ako nastopijo dodatno take razmere, ki bi opravičevale odklonitev (§ 2, odstavek 2).

§ 14.

Upravo obrata je odpraviti uradoma ali na posestnikov predlog, čim so odstranjene razmere, ki so dale povod, da se je postavil upravnik obrata.

§ 15.

Upravnik obrata nima pravnega pomočka zoper zaukaze političnega deželnega oblastva.

Posestniki, obratni podjetniki in drugi udeleženci morejo zoper odredbe, ki jih je ukrenilo, izvršujé ta ukaz, politično deželno oblastvo — izvzemši primer § 12, odstavek 2 — v 14 dneh vložiti rekurz na tem oblastvu. O rekurzu, ki nima odložive moči, odločata gledé gozdarstvenih obratov poljedelsko ministrstvo in gledé obrtnih obratov trgovinsko ministrstvo v medsebojnem porazumu.

§ 16.

Prestopke določil tega ukaza ter na njegovi podstavi ukrenjenih zaukazov in odredb kaznuje politično oblastvo prve stopnje na denarju do 5000 kron ali z zaporom do 6 mesev.

Na postopanje in na red stopenj je uporabljati obče predpise o upravno-kazenskem postopanju.

§ 17.

Ta ukaz dobi moč z dnem razglasitve.

Hohenlohe s. r.
Zenker s. r.

Hochenburger s. r.
Spitzmüller s. r.

56.

Ukaz trgovinskega ministra v porazumu z udeleženi ministri z dne 28. februarja 1916. l.,

s katerim se dopolnjuje ministrstveni ukaz z dne 15. septembra 1915. l. (drž. zak. št. 267) o prometu z lanom.

Na podstavi cesarskega ukaza z dne 10. oktobra 1914. l. (drž. zak. št. 274) se zaukazuje tako:

Člen I.

§ 6 ministrstvenega ukaza z dne 15. septembra 1915. l. (drž. zak. št. 267) se izpreminja in se mora sedaj glasiti:

§ 6.

Za prevzemanje lanu po osrednji skupljevalnici ustanovi ta skupljevalnica za sedaj v Trutnovu, Nemškem Brodu in v okolici Moravsko-Šumperski prevzemališča.

Osrednja skupljevalnica ima pravico postaviti po trgovinskem ministrstvu poverjene nabiralce, da poišče in prevzema lan na kraju, kjer leži. Ti organi so, ne kraté njihove civilnopravne odgovornosti nasproti osrednji skupljevalnici, odgovorni za vestno izpolnjevanje določil tega ukaza in so gledé tega pod kazenskimi določili § 7. Izvršujé svoje delovanje se morajo držati navodila osrednje skupljevalnice, ki ga je odobrilo trgovinsko ministrstvo in poljedelsko ministrstvo, in morajo skupljevalnici dajati račun o svojem ravnanju z novci. Trgovinskemu ministrstvu je tudi vsakčas dano na voljo postavljenim nabiralcem odtegniti poverilnico.

Kadar prevzema nabiralec lan, mora dati prodajalcu primerno plačilo na račun. Ostanek plača, odbivši dovozne in prevozne stroške do prevzemališča, ki gredó v zmyslu ukaza na dolg stranke, prevzemališče, ko končoveljavno ceni lan.

Nabiralec pa ima tudi pravico prevzeti lan na trdni račun tedaj, ako je to ravnanje prodajalcu ljubše.

Odškodnino za lan, ki ga je prevzela osrednja skupljevalnica, naj določi, če ni dogovora z lepa,

privzemši stranko, okrajno sodišče, v čigar okolišju je blago, v nespornem postopanju, zaslišavši izvedence.

V tem primeru mora osrednja skupljevalnica ob prevzetju začasno plačati v gotovini kupnino, ki jo je ponudila.

Odločba okrajnega sodišča se more v 8 dneh izpodbijati z rekurzom. Zoper odločbo II. stopnje ni dopusten nadaljen pravni pomoček.

V koliko mora plačati stroške postopanja stranka ali jih je deliti med strankama, odloči sodišče po svobodnem preudarku.

Dolžnost dobave se ne odlaga s sodnim postopanjem.

Člen II.

Ta ukaz dobi moč z dnem razglasitve.

Hochenburger s. r. **Zenker s. r.**
Leth s. r. **Spitzmüller s. r.**